

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۶/۳۰۷۰۷۴ مورخ ۱۳۹۶/۹/۲۷، موضوع ابلاغ «دستورالعمل بند (ب) ماده (۱۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و بند (الف) ماده (۲۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور»، به پیوست نسخه اصلاحی دستورالعمل مزبور مصوب یک‌هزار و دویست و نود چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۳/۱۳ شورای محترم پول و اعتبار، ایفاد می‌گردد. در این ارتباط تأکید می‌گردد، به موجب ماده (۹) نسخه اصلاحی دستورالعمل یادشده، نیروهای مسلح می‌توانند حساب بانکی خود را صرفاً نزد یکی از بانک‌های عامل که به استناد «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی»، بانک دولتی محسوب می‌شوند و به تأیید ستاد کل نیروهای مسلح رسیده باشند، افتتاح و نگهداری نمایند و سایر مؤسسات اعتباری مجاز به افتتاح حساب بانکی برای نیروهای مسلح نمی‌باشند.

خواهشمند است دستور فرمایند، مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به قید تسریع به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت لازم به عمل آید. در خاتمه خاطر نشان می‌گردد، در صورت وجود هر گونه ابهام، پرسش و یا نظری پیرامون موضوع انتقال و تمرکز حساب‌ها و وجوه دستگاه‌های اجرایی نزد بانک مرکزی از جمله مفاد دستورالعمل مذکور و فرآیندهای اجرایی امر، مقتضی است مراتب مستقیماً به مدیریت کل محترم ریالی و نشر بانک مرکزی منعکس شود. ۴۸۳۷۲۰۸/الف

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

الهام چیت‌سازان

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان برنامه و بودجه

«دستورالعمل بند (ب) ماده ۱۷ قانون برنامه پنج‌ساله

ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و

بند (الف) ماده ۲۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های

توسعه کشور»

خرداد ماه ۱۳۹۹

بسمه تعالی

مقدمه:

به استناد بند "ب" ماده (۱۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بند "الف" ماده (۲۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، به منظور ساماندهی حساب‌های دولتی در شبکه بانکی کشور و ایجاد تمرکز لازم در بانکداری دولت توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، همچنین تأمین مصالح ملی کشور در خصوص احصاء صحیح درآمدهای دولت، دستیابی به آمار و اطلاعات دقیق و به‌موقع از حساب‌های درآمدی دولت، کنترل مناسب گردش حساب‌های هزینه‌ای، کنترل هر چه بیشتر نقدینگی، ممانعت از استفاده نادرست از منابع دولتی، شفاف‌سازی و ایجاد امکان نظارت بر خط بر کلیه حساب‌های دستگاه‌های اجرایی و کاهش اثرات منفی عملیات مالی دولت بر نظام بانکی کشور، دستورالعمل بند (ب) ماده ۱۷ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بند (الف) ماده ۲۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور که از این پس به اختصار "دستورالعمل" نامیده می‌شود، تهیه و تدوین می‌گردد.

الف- مستندات قانونی:

- ۱- ماده (۸) و بند "ب" ماده (۱۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴؛
- ۲- بند "الف" ماده (۲۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰؛
- ۳- بند "ز" ماده (۱) و ماده (۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۰۴؛
- ۴- بند (۹) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۲۹؛
- ۵- قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵؛
- ۶- مواد ۱ تا ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸؛
- ۷- مواد (۳۹)، (۴۳)، (۷۶) و (۱۲۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶/۰۶/۰۱؛
- ۸- ماده (۵) آئین‌نامه اجرائی فصل پنجم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) (تصویب‌نامه شماره ۸۸۵۲۸ هیأت وزیران)، مصوب ۱۳۶۲/۱۲/۱۷؛
- ۹- ماده (۲۲) قانون عملیاتی بانکی بدون ربا (بهره)، مصوب ۱۳۶۲/۰۶/۰۸؛
- ۱۰- ماده واحده قانون طرز استفاده از تبصره ۲ ماده (۱۲) قانون پولی و بانکی کشور، مصوب ۱۳۵۴/۱۲/۱۲؛
- ۱۱- بند "ز" ماده (۱۰) و بند "الف" و تبصره‌های ذیل ماده (۱۲) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۰۴/۱۸.

ب- تعاریف:

ماده ۱- اصطلاحاتی که در "دستورالعمل" به کار رفته است، دارای معانی مشروحه زیر می‌باشد:

۱-۱- "بانک مرکزی": بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱-۲- "مؤسسات اعتباری": بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، صندوق‌های قرض‌الحسنه و تعاونی‌های اعتبار که به موجب قانون تأسیس شده و یا مجوز خود را از "بانک مرکزی" دریافت نموده و تحت نظارت این بانک قرار دارند.

۱-۳- "خزانه": معاونت نظارت مالی و خزانه‌داری کل کشور.

۱-۴- "بانک عامل": "مؤسسات اعتباری" که در چارچوب "دستورالعمل" برای افتتاح و نگهداری حساب با "بانک مرکزی" قرارداد عاملیت منعقد می‌نمایند.

۱-۵- "دستگاه‌های اجرایی مشمول": نهادهای عمومی غیردولتی در موارد استفاده از بودجه عمومی دولت؛ وزارتخانه‌ها؛ مؤسسات دولتی؛ شرکت‌های دولتی؛ دانشگاه‌های دولتی؛ سازمان‌های دولتی؛ شرکت‌های دولتی موضوع بند (۳) ماده (۱۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی؛ دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، ایمیدرو و ایدرو و شرکت‌های تابع آن‌ها و کلیه دستگاه‌های موضوع بند (الف) ماده ۱۲ قانون پولی و بانکی کشور به استثنای "سایر نهادهای عمومی غیردولتی مشمول" و مواد ۱، ۲ و ۴ قانون مدیریت خدمات کشوری

۱-۶- "حساب‌های دولتی":

۱- حساب تمرکزی (غیر قابل برداشت): حسابی که در اجرای قوانین بودجه سنواتی و سایر قوانین و مقررات موضوعه به نام "خزانه" جهت وصول درآمدها و سپرده‌های "دستگاه‌های اجرایی مشمول" با مجوز "خزانه" نزد "بانک مرکزی" افتتاح و نگهداری می‌گردد.

۲- حساب پرداخت (قابل برداشت): حسابی که بنا به درخواست "دستگاه‌های اجرایی مشمول" و با مجوز "خزانه" نزد "بانک مرکزی" افتتاح و نگهداری می‌گردد.

۳- حساب "خزانه": "حساب تمرکزی" و "حساب پرداخت" کلیه منابع عمومی دولت که به نام "خزانه" و نزد "بانک مرکزی" افتتاح و نگهداری می‌گردد.

۴- حساب خزانه معین استان: "حساب تمرکزی" و "حساب پرداخت" منابع عمومی دولت در استان‌ها که به نام خزانه معین و نزد "بانک مرکزی" افتتاح و نگهداری می‌گردد.

۷-۱- "حساب‌های بانکی": کلیه حساب‌های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

۸-۱- "خدمات بانکی": عبارت است از انجام هرگونه فعالیت در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه که حسب مورد توسط "بانک مرکزی" و "مؤسسات اعتباری" به تقاضای مشتری صورت پذیرفته و ارائه آن بعضاً مستلزم اخذ کارمزد از مشتری باشد. مواردی که در ذیل به آن اشاره می‌گردد از جمله انواع "خدمات بانکی" به شمار می‌رود:

- ۱- ارائه انواع ابزارهای پرداخت؛
- ۲- دریافت، پرداخت، نقل و انتقال وجوه ریالی و ارزی؛
- ۳- دریافت و جمع‌آوری وجوه انواع قبوض خدمات شهری، ودایع و نظایر آن‌ها؛
- ۴- گشایش انواع اعتبار اسنادی و صدور انواع ضمانت‌نامه؛
- ۵- قبول و نگاهداری اشیاء گران‌بها، اسناد و اوراق بهادار و اجاره صندوق امانات؛
- ۶- ارائه خدمات مربوط به وجوه اداره شده؛
- ۷- تضمین بازخرید اوراق بهادار صادره؛
- ۸- انتشار یا عرضه اوراق مشارکت ریالی و ارزی در داخل و خارج از کشور؛
- ۹- انجام سفارشات مستمر مشتریان (دستور پرداخت مستمر)؛
- ۱۰- ارائه خدمات مشاوره‌ای از قبیل سرمایه‌گذاری، خدمات مالی، مدیریت دارایی‌ها و...؛
- ۱۱- انجام وظایف وکالت و نمایندگی طبق قوانین و مقررات مربوطه؛
- ۱۲- حفظ، برقراری و ایجاد رابطه کارگزاری با مؤسسات اعتباری داخل و خارج؛
- ۱۳- ترخیص کالا از بنادر و گمرکات به حساب مؤسسات اعتباری؛
- ۱۴- انجام خدمات کارگزاری سهام و اوراق بهادار برای مشتریان؛
- ۱۵- پذیره‌نویسی سهام شرکت‌های در شرف تأسیس و یا افزایش سرمایه شرکت‌ها؛
- ۱۶- وصول مطالبات اسنادی؛
- ۱۷- وصول سود سهام مشتریان به حساب آن‌ها.

۹-۱- "سامانه‌های بین‌بانکی": عبارت است از زیرساخت‌های بین‌بانکی تسویه، پیام‌رسانی و انتقال الکترونیکی وجوه در شبکه بانکی کشور

۱۰-۱- "بانکداری متمرکز": عبارت است از سامانه‌ای یکپارچه و منسجم که کلیه حساب‌ها در آن نگهداری شده و تمامی عملیات لازم برای ارائه "خدمات بانکی" توسط آن مدیریت می‌شود و به "سامانه‌های بین‌بانکی" متصل می‌باشد.

۱۱-۱- "سامانه نسیم": سامانه "بانکداری متمرکز" "بانک مرکزی"

ج- فرآیند اجرایی:

ماده ۲- "بانک مرکزی" ضمن فراهم آوردن زیرساخت‌ها و امکانات مورد نیاز جهت "بانکداری متمرکز" و اتصال به "سامانه‌های بین‌بانکی"، تمهیدات لازم برای نگهداری "حساب‌های دولتی" مورد نیاز هر یک از "دستگاه‌های اجرایی مشمول" و انجام عملیات وصول درآمد؛ پرداخت و حسب مورد و به درخواست "دستگاه‌های اجرایی مشمول" به صورت پرداخت الکترونیکی را فراهم می‌نماید.

ماده ۳- تمامی "حساب‌های دولتی" اعم از ریالی و ارزی برای "دستگاه‌های اجرایی مشمول" باید از طریق "خزانه" و نزد "بانک مرکزی" افتتاح و نگهداری گردد.

تبصره- "مؤسسات اعتباری" و شرکت‌های بیمه دولتی مادامی که از شمول مواد ۳۹ و ۷۶ قانون محاسبات عمومی مستثنی باشند، از رعایت مفاد این ماده مستثنی هستند.

تبصره- ذی‌حسابان و مدیران مالی "دستگاه‌های اجرایی مشمول" مکلفند با رعایت قوانین پولی و بانکی کشور و در اجرای ماده ۷۶ قانون محاسبات عمومی برای افتتاح حساب عاملین ذی‌حساب و کارپردازان، طی درخواستی شماره حساب از رنج "حساب‌های دولتی" حسب مورد از طریق "خزانه" یا خزانه معین استان دریافت و به نیابت از "خزانه" یا خزانه معین استان نسبت به افتتاح، تغییر امضاء و انسداد حساب نزد بانک عامل دولتی به انتخاب "خزانه" اقدام نمایند و همچنین در اجرای مفاد ماده (۳۱) و (۳۶) قانون محاسبات عمومی، به منظور نظارت بر امور مالی و محاسباتی عاملین ذی‌حساب و کارپردازان، مراقبت‌های حرفه‌ای لازم را به عمل آورند.

بانک عامل منتخب نیز موظف است تمهیدات لازم برای نگاهداری، گزارشگیری، دسترسی به اطلاعات حساب‌های مورد نظر را در اختیار هر یک از "دستگاه‌های اجرایی مشمول" ذی‌ربط، "بانک مرکزی"، "خزانه" و خزانه معین استان را فراهم نماید و همچنین در راستای اهداف توسعه و استقرار خزانه‌داری الکترونیک و تسهیل در امور بانکی عوامل ذی‌حسابی، نحوه برداشت از حساب‌های موصوف با استفاده از ابزار حواله الکترونیک باشد و در مناطق جغرافیایی که زیرساخت لازم فراهم نیست از ابزار چک در کوتاه مدت استفاده شود.

ماده ۴- "مؤسسات اعتباری" مجاز به افتتاح و نگهداری "حساب‌های دولتی" برای "دستگاه‌های اجرایی مشمول" نیستند.

ماده ۵- "بانک مرکزی" تمهیدات لازم به منظور پایش اطلاعات "حساب‌های دولتی" را برای نقطه تماس واحد "دستگاه‌های اجرایی مشمول" فراهم می‌نماید.

ماده ۶- بانک مرکزی تمهیدات لازم برای دسترسی برخط "خزانه" به اطلاعات "حساب‌های دولتی" "دستگاه‌های اجرایی مشمول" را فراهم می‌نماید.

ماده ۷- "دستگاه‌های اجرایی مشمول" موظفند؛ تمامی عملیات بانکی موردنظر خود را صرفاً از طریق "حساب‌های دولتی" افتتاح‌شده نزد "بانک مرکزی" و به‌واسطه "سامانه نسیم" انجام دهند.

تبصره- "دستگاه‌های اجرایی مشمول" می‌توانند در مورد برخی "خدمات بانکی" که توسط "بانک مرکزی" ارائه نمی‌گردد، بدون افتتاح حساب و حسب مقررات و ضوابط مربوط، از طریق "مؤسسات اعتباری" اقدام نمایند.

ماده ۸- تعیین نرخ و نحوه محاسبه و پرداخت کارمزد "خدمات بانکی" مربوط به "حساب‌های دولتی" نزد "بانک مرکزی" مطابق مصوبات شورای پول و اعتبار توسط "بانک مرکزی" صورت می‌گیرد.

ماده ۹- نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران می‌توانند "حساب‌های بانکی" خود را صرفاً نزد یکی از "بانک‌های عامل" که به استناد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، بانک دولتی محسوب می‌شوند و به تأیید ستاد کل نیروهای مسلح رسیده باشند، افتتاح و نگهداری نمایند.

ماده ۱۰- هر گونه تغییر در مفاد "دستورالعمل" پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، رییس سازمان برنامه و بودجه کشور و رییس کل "بانک مرکزی" قابل اعمال و لازم الاجرا می‌باشد.

د- نظارت و کنترل:

ماده ۱۱- نظارت بر حسن اجرای مفاد "دستورالعمل"، درخصوص "مؤسسات اعتباری" بر عهده "بانک مرکزی" و درخصوص "دستگاه‌های اجرایی مشمول" بر عهده "خزانه" می‌باشد.
تبصره: تخلفات ناشی از عدم رعایت مفاد "دستورالعمل" توسط "دستگاه‌های اجرایی مشمول"، و "مؤسسات اعتباری"، مشترکاً با تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی و "بانک مرکزی" به مراجع قضایی و نظارتی (سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات کشور) ارجاع خواهد شد.

«دستورالعمل بند (ب) ماده ۱۷ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بند

(الف) ماده ۲۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» در یک مقدمه و چهار بخش شامل ۱۱

ماده و ۴ تبصره در یک‌هزار و دویست و نود و چهارمین جلسه مورخ ۱۳/۰۳/۱۳۹۹ شورای پول و اعتبار، مورد اصلاح قرار گرفت.